

Lapin Liikunta ry:n strategia

1 Maailma ympärillämme muuttuu

1.1 Väestökehitys

Lapin väestömäärä kääntyi laskuun 1990-luvulla ja on jatkanut tasaista laskua siitä lähtien. 31.12.2017 Lapin väestömäärä oli 179 223 asukasta, kun se vuoden 2000 lopussa oli 191 768. Tilastokeskuksen vuonna 2015 laaditun ennusteen mukaan Lapin väestömäärä vuonna 2020 olisi 179 500 asukasta ja vuonna 2030 177 642. Ennusteen mukaan väestön määrä jatkaa siis laskemistaan, mutta vauhti hidastuu huomattavasti. Lappi on kiinnostava ympäristö, joka vetää puoleensa erilaisia yritys- ja elinkeinoelämän toimijoita ja kehittyvä matkailu ja kaivostoiminta luovat uusia työpaikkoja. Tämä positiivinen kehitys voi tulevaisuudessa kääntää väestön kehityksen kohti kasvua.

Lapin ikärakenteen muutos on myötäillyt muun maan muutosta. Työikäisen väestön osuus pienenee ikääntyvien määrän kasvaessa. Tämä tarkoittaa huoltosuhteen muutosta, jokaista työikäistä kohden on yhä suurempi määrä lapsia ja yli 65-vuotiaita. Lapissa työikäisiin kohdistuu suurempi taakka kuin muualla Suomessa, sillä Lapin arvioitu huoltosuhdelukema vuonna 2030 on 82,6, kun se koko maassa on 69,2. Tämä luo omat haasteensa, mutta myös mahdollisuutensa maakunnan kehittämiseen ja liikunnan rooliin osana hyvinvoivaa Lappia.

Väestökehityksen kannalta Lapin sisältä löytyy paljon hajontaa. Rovaniemen seutu vetää ihmisiä ja se näkyy väkiluvun kasvuna, kun taas muilla alueilla väestönkehitys on vastakkaista. Vuoden 2014 lopussa Lapin kunnista ainoastaan Rovaniemen seudun väkiluku oli kasvanut ja syntyvyys oli suurempaa kuin kuolleisuus. Seutukunnissa väestö keskittyy tulevaisuudessa yhä enemmän keskustataajamien alueelle ja syrjäseudut harvenevat. Väestön keskittyminen yhdelle alueelle luo haasteita resurssien kohdentamiseen ja toimimiseen Lapin kaikissa kunnissa.

1.2 Hyvinvointi, terveys ja liikunta

Lapin asukkaiden terveydentila on sairastavuusindeksillä mitattuna heikompi kuin koko maassa keskimäärin. Vuonna 2013 Lapin sairaanhoitopiirin keskimääräinen sairastavuusindeksi oli 110,9 ja ollen näin suurempi kuin koko maan indeksi (100). Lapin sairaanhoitopiirin sisällä on eroja, sillä Rovaniemellä sairastavuusindeksi vuonna 2013 oli 105,9, kun Ranualla vastaava luku oli 133,2. (LSPH 2013).

Yleisesti ottaen terveyserot ovat kasvaneet paitsi alueellisesti myös monien muiden muuttujien suhteessa. Esimerkiksi eri sosiaaliryhmien kesken terveyserojen kaventamisen tavoitteesta huolimatta ne ovat kasvaneet. Polarisaatioilmiö näyttäytyy myös liikunnan harrastamisen ja fyysisen kunnon yleisen kehittymisen näkökulmista.

Liikuntaharrastus keskittyy muutoinkin aktiiviseen väestönosaan. Polarisaatio on nähtävissä esimerkiksi lasten osalta, puolet Suomen lapsista ei liiku terveytensä kannalta riittävästi. Aikuisväestöstä reilu kaksi viidesosaa liikkuu uusiempien suositusten mukaisesti harrastuksenaan terveyttä edistävällä tavalla. Myös senioriväestöstä kaksi viidesosaa harrastaa liikuntaa terveytensä kannalta riittävästi. Vaikka tietoisuus liikunnan hyvinvointi- ja terveysvaikutuksista kasvaa, on passiivisten suomalaisten määrä terveyslääkinnän kannalta liian suuri.

Kansallinen liikuntatutkimus 2009–2010 kertoo suomalaisten liikunnan harrastamisen kehittymisestä eri-ikäisen väestön keskuudessa. FinSote-tutkimus on vuonna 2017 aloitettu tutkimushanke, jonka tarkoituksena on seurata väestön hyvinvoinnissa ja terveydessä tapahtuneita muutoksia alueellisesti ja eri väestöryhmissä. FinSote pitää sisällään osia Aikuisten terveys-, hyvinvointi- ja palvelututkimuksesta (AHT), mutta siitä on FinSotessa kehitetty monipuolisempi kokonaisuus.

2 Lapin Liikunnan sidosryhmiä

